

Branimir Štimec

AKTUALNO STANJE UČENIKA PETIH RAZREDA OSNOVNIH ŠKOLA VARAŽDISKE ŽUPANIJE U USPOREDBI S REZULTATIMA POPULACIJE REPUBLIKE HRVATSKE

1. UVOD

Današnje vrijeme, nažalost, sve više obilježava sjedilački način života. Djeca, za koju je prirodno i poželjno da se što više kreću, sve manje vremena provode u igri i na svježem zraku. Suvremeni sadržaji koji ispunjavaju slobodno vrijeme sve više potiskuju svakodnevno tjelesno vježbanje i bavljenje sportom. Primjereno tome samo dva sata tjelesne i zdravstvene kulture tjedno ne mogu nikako biti dovoljna za podmirenje motiva za kretanjem kod djece pa niti za značajniji utjecaj na antropološki status učenika kako bi se umanjili negativni učinci suvremenih navika koje učenici prakticiraju u slobodno vrijeme.

Standardizirani testovi za procjenu antropološkog statusa učenika koji se koriste u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture mogu dati uvid u aktualno stanje učenika koji su činili uzorak ispitanika u ovom istraživanju. Provođenjem inicijalnih, tranzitivnih i finalnih provjeravanja antropometrijskih karakteristika, motoričkih i funkcionalnih sposobnosti te usporedbom dobivenih rezultata s NORMAMA (Findak i sur., 1996.), u dosta slučajeva nailazimo na znatno slabije rezultate u pojedinim testovima kod učenika u osnovnim školama.

Za pretpostaviti je da su sveukupne sposobnosti pojedinih učenika znatno slabije upravo zbog usađenih nezdravih navika života koje zaobilaze svakodnevno tjelesno vježbanje i igru, na što ukazuju i brojna istraživanja provedena na tom području. Upravo je zbog toga zanimljivo i poželjno utvrditi aktualno stanje učenika petih razreda odabranih osnovnih škola u Varaždinskoj županiji te vidjeti, s obzirom na to da su norme koje se koriste za usporedbu utvrđene 1996. godine, gdje se po rezultatima nalaze spomenuti učenici u 2007. godini.

2. CILJ RADA

Cilj ovog istraživanja bio je utvrditi aktualno stanje učenika petih razreda osnovnih škola u Varaždinskoj županiji 2007. godine u usporedbi s rezultatima populacije republike Hrvatske 1996. (Findak i sur., 1996.)

3. METODE RADA

3.1. Uzorak ispitanika

Uzorak ispitanika čini 217 učenika iz 14 odabranih škola u Varaždinskoj županiji. Istraživanje je provedeno u sklopu projekta “Razvoj biciklizma u Varaždinskoj županiji” za potrebe kojeg su tijekom siječnja, veljače i ožujka učenici testirani u skladu s propisanim standardiziranim testovima (Primijenjena kineziologija u školstvu – NORME, 1996.).

3.2. Uzorak varijabli

Uzorak varijabli za procjenu antropološkog statusa učenika sastojao se od sljedećih testova: tjelesna visina (ATV), tjelesna težina (ATT), opseg podlaktice (AOP), podizanje trupa (MPT), poligon natraške (MPN), vis u izdržaju zgibom (MIV), pretklon raznožno (MPR), skok u dalj s mjesta (MSD), taping rukom (MTR), trčanje šest minuta (F6).

3.3. Metode obrade podataka

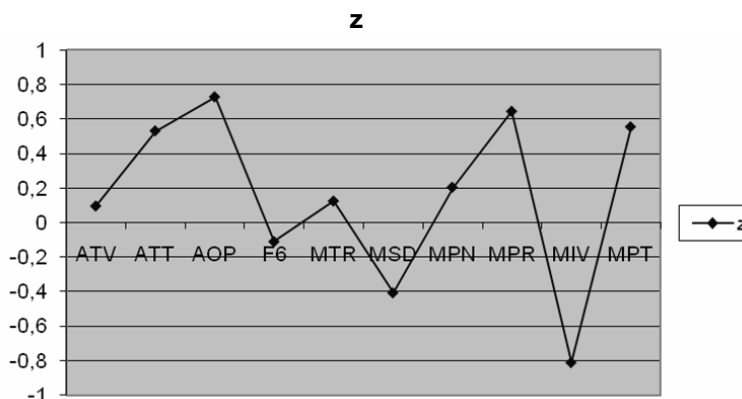
Za obradu podataka korišten je programski paket “STATISTIKA”. Izračunati su deskriptivni parametri: aritmetička sredina, standardna devijacija, minimalna i maksimalna vrijednost. Usporedba rezultata rađena je na osnovi usporedbe sa standardiziranim rezultatima populacije Republike Hrvatske iz 2006. godine (Findak i sur., 1996.).

4. REZULTATI

Na osnovi dobivenih podataka (Tablica 1.) moguće je utvrditi da su izmjereni učenici u domeni antropometrijskih karakteristika viši, teži te da imaju znatno veće opsege podlaktica u odnosu na populaciju iz 1996. U domeni funkcionalnih sposobnosti (F6) učenici Varaždinske županije pokazuju ispodprosječne rezultate. U testovima motoričkih sposobnosti, učenici su iznad prosjeka u tapingu rukom (MPR), poligonu natraške (MPN), pretklonu raznožno (MPR) i podizanju trupa (MPT), dok su u skoku udalj s mjesta (MSD) te u izdržaju u visu zgibom (MIV) ispodprosječni (slika 1.). Dobiveni podaci ukazuju na to da prilikom programiranja transformacijskih procesa povećanu pozornost treba posvetiti upravo poboljšanju izdržljivosti, eksplozivne snage nogu te statičke snage ruku i ramenog pojasa.

Tablica 1. Osnovni statistički parametri varijabli za procjenu antropometrijskih karakteristika, motoričkih i funkcionalnih sposobnosti.

	z	mean	min	max	sd	Valid N	Mean RH	Std. Dev. RH
ATV	0,09	148,61	122	174	7,73	217	148	6,3
ATT	0,53	43,09	26	88	11,50	217	39,9	6
AOP	0,72	21,79	17,5	30	2,44	217	20,7	1,5
F6	-0,10	1113,92	480	1600	190,76	217	1130	146,7
MTR	0,12	26,46	18	45	3,54	217	26	3,7
MSD	-0,40	159,09	108	200	19,62	217	166	17
MPN	0,20	14,64	7	33,7	4,24	217	15,1	2,2
MPR	0,64	50,62	22	83	12,19	217	45	8,7
MIV	-0,81	30,62	0	133	27,57	217	44	16,5
MPT	0,55	34,89	15	55	7,66	217	31	7

Slika 1. Grafički prikaz aktualnog stanja učenika 2007. – standardizirani podaci uspoređeni s prosječnim rezultatima aritmetičkih sredina RH

Rezultati koji su postignuti u varijabli MIV osobito odstupaju od prosjeka populacije, a uzrok tome možemo pripisati prekomjernoj težini i nedovoljnoj tjelesnoj aktivnosti učenika koja se svodi samo na dva sata nastave tjelesne i zdravstvene kulture, sjedilačkom načinu života koji je popraćen gledanjem TV-a, sjedenjem za računalom i dr. Materijalni uvjeti rada su svedeni na minimum. Zabrinjavajući podatak, koji upućuje na brzo reagiranje prije svega roditelja, zatim škole, te društva u cjelini je taj da je populacija izmjerena u seoskim školama, kojima se do sad pripisivalo dobro tjelesno stanje, što u Varaždinskoj županiji nažalost više nije slučaj.

5. ZAKLJUČAK

Utvrđivanje aktualnog stanja učenika petih razreda osnovne škole Varaždinske županije 2007. godine, u usporedbi s populacijom Republike Hrvatske, ukazuje na to da, u većini varijabli korištenih za procjenu stanja, učenici nemaju negativnih odstupanja. Unatoč tome što danas djeca općenito provode sve manje vremena u igri i kretanju, u obzir treba uzeti i sredinu u kojoj djeca žive i pohađaju školu. Ovo istraživanje provedeno je na ispitanicima koji žive u manjim sredinama te je jednako tako učenicima dostupno kako uređenih tako i neuređenih površina za provođenje različitih aktivnosti u slobodno vrijeme. Imajući u vidu dobivene rezultate, u obzir treba uzeti i činjenicu da su učenici i inače aktivniji, kako u slobodno vrijeme tako i na satovima tjelesne i zdravstvene kulture, a osobito u petom razredu kad im igra još uvijek “igra” značajnu ulogu.

6. LITERATURA

1. Dizdar D. (2006.). Kvantitativne metode. Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
2. Findak, V., D. Metikoš, M. Mraković, B. Neljak (1996). Primijenjena kineziologija u školstvu – NORME Hrvatski pedagoško-književni zbor i Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagreba.
3. Programski paket “Statistika 5.0”
4. http://www.varazdinska-zupanija.hr/index.php?option=com_content&task=view&id=244&Itemid=13-